

Směrnice č. 30/2015

Směrnice pro tvorbu a používání opravných položek

1. Předmět úpravy

- 1.1. Ustanovení této směrnice vymezuje tvorbu a používání opravných položek.
- 1.2. Směrnice upravuje tvorbu a použití opravných položek v souladu s ustanovením zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, podle zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů a Českým účetním standardem pro některé vybrané účetní jednotky č. 706

2. Pojem opravné položky

- 2.1. Opravné položky vyjadřují přechodné snížení hodnoty majetku a vytvářejí se na základě inventarizace majetku. Při inventarizaci se posuzuje výše a odůvodněnost vytvořených opravných položek.
- 2.2. Výše opravné položky nesmí přesáhnout výši ocenění majetku, k němuž je opravná položka tvořena.
- 2.3. Dojde-li k významnému přechodnému snížení hodnoty majetku účetní jednotky, účtuje se o tomto účetním případě bez zbytečného odkladu. Za významné se považuje více než 10 % snížení hodnoty tohoto majetku.
- 2.4. Opravné položky se nevytvářejí u majetku, který se podle
 - § 27 zákona o účetnictví oceňuje reálnou hodnotou nebo ekvivalenci (protihodnotou)
 - § 25 odst. 1 písm. k) zákona o účetnictví oceňuje ve výši 1 Kč.
- 2.5. Opravné položky nesmějí mít aktivní zůstatek.
- 2.6. V případě pohledávek se tvoří opravná položka ve výši 10 % za každých ukončených devadesát dnů po splatnosti dané pohledávky.
- 2.7. Výše opravné položky nesmí přesáhnout výši pohledávky, k níž je opravná položka tvořena.
- 2.8. Opravné položky se nesmí tvořit na zvýšení hodnoty pohledávky.
- 2.9. Rozlišujeme opravné položky u pohledávek:
 - zákonné
 - účetní (na základě posouzení o nedobytnosti pohledávky)
- 2.10. Zákonné opravné položky v souladu se zákonem o rezervách, lze tvořit pouze k pohledávkám,

- o kterých bylo při jejich vzniku účtováno ve výnosech a příjem z nich nebyl příjmem osvobozeným od daně z příjmů, nebo
- bylo při jejich vzniku účtováno snížením zaúčtovaných nákladů a takto vzniklý příjem nebyl příjmem osvobozeným od daně z příjmů, anebo
- bylo v důsledku oprav minulých období účtováno rozvahově a pro účely zjištění základu daně bylo nutné o celou jejich hodnotu zvýšit výsledek hospodaření.

3. Tvorba zákonných opravných položek (podle zákona o rezervách)

3.1. Na základě zákona o rezervách se vytvářejí opravné položky:

- k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení,
- k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosince 1994.
- k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh

3.2. Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení

3.2.1. Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení se tvoří ve výši 100% rozvahové hodnoty nepromlčené pohledávky při dodržení ustanovení § 8 zákona o rezervách.

3.2.2. Důležitou podmínkou je, že pohledávka musí být přihlášena u soudu od zahájení insolvenčního řízení do konce lhůty stanovené v rozhodnutí soudu o úpadku nebo do konce lhůty podle insolvenčního zákona, spojí-li soud s rozhodnutím o úpadku rozhodnutí o povolení oddlužení. Byla-li povolena reorganizace, namísto přihlášky pohledávky postačí, že dlužník věřitelovu pohledávku správně uvedl v seznamu svých dluhů.

3.2.3. Daňově účinným nákladem je tvorba této opravné položky v období, za které se podává daňové přiznání, v němž byla přihlášena.

3.2.4. Opravné položky se zruší v návaznosti na výsledky insolvenčního řízení nebo v případě, že pohledávku účinně popřel insolvenční správce, věřitel nebo dlužník a zvláštní právní předpis těmto osobám právo popřít pohledávku přiznává.

3.2.5. Pokud pominou důvody pro existenci opravné položky vytvořené podle tohoto ustanovení nebo na základě rozhodnutí poplatníka, je možné snížit vytvořenou opravnou položku na úroveň, která by mohla být vytvořena podle ustanovení § 8a zákona o rezervách. Poplatník pak pokračuje v tvorbě opravné položky podle § 8a zákona o rezervách.

3.3. Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám vzniklým do 31.12.2013

3.3.1. Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosinci 1994, jejichž rozvahová hodnota v okamžiku vzniku nepřesáhne částku 200 000 Kč a jejichž tvorba je výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, mohou v období, za které se podává daňové přiznání, vytvářet poplatníci daně z příjmů, kteří vedou účetnictví, pokud k těmto pohledávkám nevytvářejí opravné položky a rezervy podle § 5 a 5a, zákona o rezervách, pokud uplynulo od konce sjednané lhůty splatnosti více než:

- a) 6 měsíců, až do výše 20% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- b) vyšší opravné položky k těmto pohledávkám do 200 000 Kč je možno tvořit, pokud naše organizace zahájila rozhodčí řízení, soudní nebo správní řízení proti

dlužníkovi, tohoto řízení se řádně účastní a řádně a včas činí úkony potřebné k uplatnění jeho práva a pokud od konce sjednané lhůty splatnosti pohledávky uplynulo více než:

- 12 měsíců, až do výše 33 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 18 měsíců, až do výše 50 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 24 měsíců, až do výše 66 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 30 měsíců, až do výše 80 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 36 měsíců, až do výše 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky.

3.3.2. Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosinci 1994, jejichž rozvahová hodnota v okamžiku vzniku je vyšší než 200 000 Kč a nejsou k nim vytvářeny opravné položky podle § 5 a 5a, zákona o rezervách, je možno tvořit, pokud naše organizace zahájila rozhodčí, soudní nebo správní řízení proti dlužníkovi, tohoto řízení se řádně účastní a řádně a včas činí úkony potřebné k uplatnění svého práva za podmínky, že od konce sjednané lhůty splatnosti pohledávky uplynulo více než:

- 6 měsíců, až do výše 20 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 12 měsíců, až do výše 33 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 18 měsíců, až do výše 50 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 24 měsíců, až do výše 66 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 30 měsíců, až do výše 80 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 36 měsíců, až do výše 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky.

3.4. **Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám vzniklým po 1.1.2014**

3.4.1. Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám vzniklým po 1.1.2014, se mohou tvořit, pokud od konce sjednané doby splatnosti pohledávky uplynulo více než

- a) 18 měsíců, až do výše 50 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- b) 30 měsíců, až do výše 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky.

3.4.2. U pohledávky nabyté postoupením, jejíž rozvahová hodnota bez příslušenství v okamžiku jejího vzniku byla vyšší než 200 000 Kč, se mohou tvořit opravné položky pouze v případě, že bylo ohledně těchto pohledávek zahájeno řízení, jehož se poplatník daně z příjmů řádně účastní a které je

- a) rozhodčím řízením,
- b) soudním řízením, nebo
- c) správním řízením.

3.5. **Společná pravidla**

3.5.1. Organizace tvoří dále daňově uznatelné opravné položky ve výši 100 % hodnoty pohledávky k nevýznamným pohledávkám v případě, že pohledávka je po splatnosti více než 12 měsíců, na pohledávku nejsou tvořeny jiné opravné položky, rozvahová hodnota pohledávky bez příslušenství nepřesáhne 30 000 Kč a tutéž hodnotu nepřesáhne celková výše pohledávek za zdaňovací období vůči témuž dlužníkovi u kterého se tvoří tento druh opravných položek. O pohledávce, k níž byla vytvořena tato opravná položka, je poplatník povinen vést samostatnou evidenci.

3.5.2. Společná pravidla pro tvorbu opravných položek

- a) tyto opravné položky nelze tvořit na pohledávky:
 - již odepsané na vrub výsledku hospodaření,
 - vzniklé za společníky, akcionáře, členy družstev za upsaný vlastní kapitál,
 - vzniklé mezi spojenými osobami a osobami blízkými.
- b) Opravná položka se zruší, pokud:
 - pominou důvody pro její existenci (například v důsledku úhrady) nebo
 - pohledávka, k níž byla opravná položka vytvořena, se promlčela,
 - případně nastaly důvody, za nichž se odpis pohledávky považuje za výdaj (náklad) na dosažení, zajištění a udržení příjmů podle zákona o daních z příjmů.

4. Opravné položky k dlouhodobému majetku

- 4.1. Opravné položky k odpisovanému dlouhodobému majetku se tvoří v případech zjištění, že hodnota tohoto majetku je významně nižší, než je jeho ocenění v účetnictví včetně opravek, a toto významné snížení hodnoty majetku není trvalého charakteru.
- 4.2. Opravné položky k neodpisovanému dlouhodobému majetku a k zásobám se tvoří v případech zjištění, že hodnota tohoto majetku je významně nižší, než je jeho ocenění v účetnictví, a toto významné snížení hodnoty majetku není trvalého charakteru.
- 4.3. V případě, že zjistíme, že dočasné snížení hodnoty majetku je vyšší nebo nižší, než již dříve vytvořená opravná položka, upraví se výše opravné položky. Zvyšuje-li se tímto výše ocenění majetku v účetnictví, včetně případných opravek, může se provést pouze snížení opravné položky tohoto majetku; opravná položka nemůže mít aktivní zůstatek.
- 4.4. Při účtování o tvorbě, zvýšení, snížení či zrušení opravné položky k dlouhodobému majetku se nepřipouští kompenzace s opravkami k tomuto majetku. Skutečnosti týkající se opravných položek k dlouhodobému majetku jsou zohledňovány v odpisovém plánu
- 4.5. V případě dlouhodobého majetku, jehož pořízení je zcela nebo částečně financováno z investičního transferu podle ČÚS č. 703 účtujeme současně s okamžikem účtování o
 - a) tvorbě nebo zvýšení opravné položky k tomuto majetku zápisem MD 403/D 67x a to ve výši tvorby či zvýšení opravné položky násobené transferovým podílem podle ČÚS č. 708
 - b) snížení nebo zrušení opravné položky k tomuto majetku zápisem MD 67x/D 403, a to ve výši snížení či zrušení opravné položky násobené transferovým podílem podle ČÚS č. 708
- 4.6. Opodstatněnost tvorby opravných položek a jejich výše se zjišťuje nejpozději k rozvahovému dni.

5. Účtování opravných položek k pohledávkám

- 5.1. Tvorba a zvýšení opravných položek se účtuje prostřednictvím příslušného účtu nákladů (účet 556), s analytickým členěním pro daňové účely. Protiúctem je příslušný účet majetku (účtové skupiny 14, 15, 16, 17, 18, 19).
- 5.2. Snížení, případně zrušení opravné položky se účtuje opět prostřednictvím účtu 556.
- 5.3. Tvorba opravné položky k pohledávkám se účtuje 556/19x. Výše opravné položky nesmí překročit výši pohledávky.
- 5.4. Rozpuštění opravné položky ve výši % k pohledávkám účtujeme jako 19x/556.
- 5.5. Úhrada těchto pohledávek ke kterým je zřízena opravná položka se účtuje 241/311 (příslušná analytika). Následně dochází k rozpuštění opravné položky ve výši uhrazené faktury do výnosů zápisem 19x/556.
- 5.6. Pokud bude uhrazena pohledávka, která již byla vyřazena účtujeme 241/643. O tuto částku úhrady snížíme zůstatek pohledávky evidované v podrozvahové evidenci.
- 5.7. Opravné položky se sníží, popřípadě zruší, pokud inventarizace v následujícím období neprokáže opodstatněnost jejich výše.

6. Vyřazení pohledávek

- 6.1. Kromě tvorby zákonných opravných položek k pohledávkám po lhůtě splatnosti nabízí zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, možnost jednorázového vyřazení pohledávek.

6.2. Jednorázové vyřazení pohledávek

- 6.2.1. Možnost jednorázového vyřazení pohledávek do daňově uznatelných nákladů upravuje § 24 odst. 2 písm. y) zákona o daních z příjmů, pokud jmenovitá hodnota pohledávky nebo pořizovací cena pohledávky nabyté postoupením, vkladem a při přeměně obchodní korporace, a to za předpokladu, že o pohledávce při jejím vzniku bylo účtováno ve výnosech a takto vzniklý zdanitelný příjem nebyl od daně osvobozen a že lze současně k této pohledávce uplatňovat opravné položky nebo se jedná o pohledávku, ke které nelze tvořit opravnou položku pouze proto, že od její splatnosti uplynulo méně než 18 měsíců a u pohledávek nabytých postoupením i v případě, že se jedná o pohledávku se jmenovitou hodnotou v okamžiku vzniku vyšší než 200 000 Kč, ohledně které nebylo zahájeno rozhodčí řízení, soudní řízení nebo správní řízení, za dlužníkem,

- u něhož soud zrušil konkurs proto, že majetek dlužníka je zcela nepostačující, a pohledávka byla poplatníkem přihlášena u insolvenčního soudu a měla být vypořádána z majetkové podstaty,
- který je v úpadku nebo jemuž úpadek hrozí na základě výsledků insolvenčního řízení,
- který zemřel, a pohledávka nemohla být uspokojena ani vymáháním na dědicích dlužníka,
- který byl právnickou osobou a zanikl bez právního nástupce a věřitel nebyl s původním dlužníkem spojenou osobou,
- na jehož majetek, ke kterému se daná pohledávka váže, je uplatňována veřejná dražba, a to na základě výsledků této dražby,

- jehož majetek, ke kterému se daná pohledávka váže, je postižen exekucí, a to na základě výsledků provedení této exekuce.

6.2.2. Účetní jednotka může také vyřadit pohledávky:

- na základě příkazu správce daně k odpisu dané pohledávky podle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád,
- u nichž upustila od vymáhání podle zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích,
- u nichž náklady na jejich vymáhání by pravděpodobně přesáhly výtěžek z dané pohledávky,
- u nichž došlo k jejich promlčení,
- které jsou účetní jednotkou považovány za nedobytné v souladu s jejími vnitřními předpisy.

7. Účtování o vyřazení pohledávek

- 7.1. V případě, kdy k vyřazeným pohledávkám byly vytvořeny opravné položky, tyto opravné položky se zruší proúčtováním ve prospěch příslušného nákladového účtu.
- 7.2. Jedná-li se o opravnou položku, jejíž tvorba nebyla daňově účinným nákladem, je i zrušení výnosem, který neovlivní základ daně.
- 7.3. Jedná-li se o opravnou položku, jejíž tvorba je v souladu se zákonem o rezervách, tudíž její tvorba byla i daňově účinným nákladem, je její zrušení výnosem, který ovlivní základ daně.
- 7.4. Vyřazení pohledávek se provede odúčtováním neuhrazené částky pohledávek do nákladů zápisem 557/311.
- 7.5. Účetní jednotka převede vyřazené pohledávky do podrozvahové evidence a v ní je nadále sleduje. V případě pozdější úhrady pohledávky evidované pouze v této podrozvahové evidenci účetní jednotka zaznamená příjem účetním zápisem a uhrazenou část vyřadí z podrozvahové evidence. Výnos na účtu (241/643) je výnosem, který ovlivní základ daně.
- 7.6. Pokud došlo k zániku pohledávky evidované v podrozvahové evidenci nebo odpadly důvody pro její vykazování, účetní jednotka vyřadí pohledávku ze sledování v podrozvaze zápisem 999/905.

8. Opatření k prevenci vzniku „nedobytných“ pohledávek

- 8.1. U každého nového partnera jsou zjišťovány informace o platební kázní vůči jiným dodavatelům, případně jsou požadovány zajišťovací instrumenty – pojištění pohledávek u komerční pojišťovny, bankovní záruka, směnka, ručení třetího subjektu.
- 8.2. V případě vzniku pohledávky po splatnosti se řídí účetní jednotka následujícím postupem:
 - a) pokud je pohledávka 10 dní po splatnosti je telefonicky urgována,
 - b) pokud je pohledávka 20 dní po splatnosti je zasílána 1. upomínka,
 - c) pokud je pohledávka 35 dní po splatnosti je zasílána 2. upomínka,

d) pokud je pohledávka 50 dní po splatnosti je předána k vymáhání komerčnímu právníkovi, včetně plné moci k zahájení soudního řízení.

8.3. Současně s vystavením 2. upomínky vyhotovuje účetní jednotka penalizační fakturu za dobu, po kterou jsou dlužné pohledávky po splatnosti.

9. Kontrola

9.1. Kontrolu dodržování této směrnice provádí starosta obce nebo jím pověřený zaměstnanec.

10. Účinnost

10.1. Tato směrnice nabývá účinnosti 10.12.2015

V Hluboši dne 9.12.2015

Schváleno zastupitelstvem dne 9.12.2015

.....
Odpovědná osoba